

SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENLERİNİN VELİ İLETİŞİM BECERİLERİ

Ali TORUN¹ Şahin ORUÇ²

Makale Bilgisi

Özet

Anahtar Kelimeler

Sosyal Bilgiler Öğretmenleri
Veli
İletişim

İletişim hayatın en önemli bağlantı noktasını oluşturmaktadır. İnsanlar arasında bilginin aktarılmasında köprü görevi gören iletişim öğretmen, öğrenci ve veli arasındaki bağın güçlenmesinde ve gelişmesinde ayrı bir öneme sahiptir. Okullarda gerçekleştirilen eğitim öğretim faaliyetlerinde, öğrencinin durumu ve gelişimi hakkında velinin bilgilendirilmesi sürecinde, öğretmenler aktif görev almaktadırlar. Öğretmenin, veli ile kurmuş olduğu iletişimde öğretmenin iletişim becerisinin gelişmiş olması veli ile yaşayabileceği iletişim engellerini ortadan kaldıracaktır. Velinin öğretmene ve okula karşı tutumunda öğretmen ile gerçekleştirmiş olduğu iletişimin, velinin düşüncelerini etkilemede önemli bir yeri vardır. İletişim konusunda Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin yeterli donanımına sahip oldukları düşünüldükçe veliler ile kurdukları iletişimde neleri önemsedikleri ve öğrenciler hakkında hangi bilgileri aktardıkları merak edilmiştir. Yapılan araştırma ile Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin veli ile kurmuş oldukları iletişimdeki becerileri ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır. Araştırmada İstanbul ilinde ortaokullarda görev yapan 322 Sosyal Bilgiler öğretmenine ulaşılarak öğretmen veli iletişim ölçeği uygulanmıştır. Yüksek Lisans tezinden üretilen makalemizde Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin veli iletişim becerilerinde başarılı olduklarını söyleyebiliriz. Sosyal Bilgiler alanında eğitim gören öğretmen adaylarının ve veli ile iletişimde bulunan tüm görevlilerin araştırma sonuçlarını incelemeleri mesleki gelişimlerine katkı sağlamaları bakımından kıymetlidir.

Gönderim Tarihi: 11.11.2022

Kabul Tarihi: 29.12.2022

Yayın Tarihi: 29.12.2022

PARENT COMMUNICATION SKILLS OF SOCIAL STUDIES TEACHERS

Article Info

Abstract

Keywords

Social Studies Teachers
Parents
Communication

Communication is the most important connection point of life. Communication, which acts as a bridge in the transfer of information between people, has a special importance in the strengthening and development of the bond between teacher, student and parent. In the educational activities carried out in schools, the learners take an active role in the process of informing the parents about the status and development of the student. The fact that the teacher's communication skills are developed in the communication established by the teacher with the parents will eliminate the communication barriers that they may experience with the parents. The communication with the teacher has an important place in affecting the parents' thoughts in the attitude of the parents towards the teacher and the school. Considering that the Social Studies Teachers are adequately equipped in communication, it has been wondered what they care about in their communication with the parents and what information they convey about the students. With the research, it was tried to reveal the skills of Social Studies Teachers in communication with parents. In the research, 322 Social Studies Teachers working in secondary schools in Istanbul were reached and the teacher-parent communication scale was applied. In our article produced from the master's thesis, we can say that Social Studies Teachers are successful in parent communication skills. It is valuable for teacher candidates studying in the field of Social Studies and all officials who communicate with parents to examine the results of the research, as they contribute to their professional development.

Received: 11.11.2022

Accepted: 29.12.2022

Published: 29.12.2022

APA'ya göre alıntılama: Torun, A. ve Şahin, O. (2022). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin veli iletişim becerileri. *Uluslararası Dil, Eğitim ve Sosyal Bilimlerde Güncel Yaklaşımlar Dergisi (CALESS)*, 4(2), 128-147.

Cited as APA: Torun, A., & Şahin, O. (2022). Parent communication skills of social studies teachers. *International Journal of Current Approaches in Language, Education and Social Sciences (CALESS)*, 4(2), 128-147.

¹ Yıldız Teknik Üniversitesi, Türkiye, toruncan34@gmail.com

² Yıldız Teknik Üniversitesi, Türkiye, sahinoruc44@hotmail.com

Extended Abstract

Introduction

Interaction and communication are at the forefront of the indispensable elements for the survival of human beings in nature and the continuation of their vitality. Humans are creatures that exist to live together. Unlike other living things, the existence of thought and the linguistic competence in expressing it pass through communication between each other. Language, which is an important element in expressing its internal and external problems at every stage of life, flows into life with communication (Işık, 2018). Teachers, students and parents are the basic building blocks of the education system. In order to get the desired result from the education system, there must be a strong relationship between these three basic elements. It is vital to connect teachers, students and parents through cooperation and communication. The parents must participate in the education process and be in contact with the school. The parent should know more about the student who spends his preschool time with the parent. The family, which gives personality traits, has an important place in the education process. In order to increase the quality of the education and training that the student will receive at school and to be successful, it is important that the teacher and the parents are in communication. A participating parent will contribute a lot to the education process (Akbaşlı & Kavak, 2008). In order to achieve the purpose of education in primary education institutions, it is necessary for the teacher and the parents to cooperate. In order for the cooperation process to take place healthily, the expectations of parents and teachers and the problems they experience should be given importance. Having a common expectation of teachers and parents will ensure that healthy individuals are raised by caring about each other's expectations. The importance of communication stems from the fact that it is a phenomenon that interests everyone and enables us to connect like breathing in life. Being in a social structure, being in a network system and being noticed is possible with communication. Thanks to communication, society manages to live together and together. Communication has a key position at the point of solving the problems that will exist in society. People can cause problems to grow by blocking the means of communication.

Method

In this study, it was tried to determine the level of communication skills of Social Studies teachers working in secondary school with parents. The research was designed as a quantitative research and a descriptive study of the variables was carried out. Since questionnaires and scales were used, mathematical formulas were used to evaluate numerical data using statistical methods. Social Studies teachers working in our country constitute the universe of our research. Since not all teachers could be reached, 322 Social Studies teachers among the teachers working in Istanbul were taken as the sample of our research.

Findings

In the research, answers were sought to the following questions.

- 1- What information do Social Studies teachers give more about the student to the parents?
- 2-What is the attitude of Social Studies teachers when communicating with parents?
- 3- Which communication channels do Social Studies teachers use most in communication with parents -except for face-to-face interviews?
- 4- In which subjects do Social Studies teachers guide parents, through parent communication, which are considered appropriate for the student in the home environment?

Results and Discussion

The research aims to determine the parent communication skills of Social Studies teachers, as well as to contribute to the education of the student by making use of the parent communication skills. Çalışkan and Ayık's (2015) In their research on parent-teacher association and communication with parents, it has been determined that parents' contribution to the education process is directly related

to the provision of qualified education. It examined the communication experiences of Social Studies teachers with parents during distance education. From this review, it has emerged that parent communication is important in the effective execution of the process. We can say that it is an important support for the student that a teacher with high parent communication skills cooperates with the parents in motivating and following the student. Çayak and Ergi's (2015) According to the results obtained from the research data they have done on the effect of teacher-parent communication on student undesirable behaviours; It has been determined that there is a positive relationship between the communication between the parents and the teacher and the unwanted behaviours of the student. We can say that the increased communication with the school and the teacher makes the parents sensitive about the undesired behaviour of the students. In my research, we can predict that Social Studies teachers with high communication skills will cooperate with parents more easily in eliminating undesirable behaviours in students.

1. Giriş

İletişim kavramının birçok tanımı yapılmaktadır. İletişim, insanla başlayıp insanla devam eden farklılaşarak ilerleyen bir süreçtir. Doğa ile etkileşim halinde olan insan, doğa mücadelesinde başarılı olabilmek için insanlarla iş birliği yapmıştır. İş birliği ile iletişim gelişme göstererek şekillenmiştir (Vural ve d., 2012). Kişinin kendisini, çevresini ve diğer canlıları anlayabilmesi için iletişime geçmesi gereklidir. İletişim bu yönü ile de toplumsal bir işlev kazanmaktadır (Şahin ve Aral, 2012).

İletişimde temel gruplama genel olarak iletişimin hangi yol üzere yapıldığı ile ilgilidir. İletişim her toplumda vardır. Toplum kendi dilini sözlü, yazılı ve işaretlere dayalı sözsüz iletişim olarak çeşitlendirir. Her toplumun dil dağarcığının farklı olması iletişim çeşitliliğinde kendine has özellikleri ortaya çıkarmaktadır. İletişim türleri genel gruplama olarak sözlü yazılı ve sözsüz iletişim olarak 3'e ayrılmaktadır (Aziz, Dicle, 2017). Bu ayrım içerisinde sözlü iletişim en fazla kullanılan iletişim türüdür. Çünkü en kolay ve hemen herkes tarafından gerçekleştirilebilecek bir iletişim çeşididir. Konuşma ve dinleme eylemleri diğer iletişim türlerindeki eylemlere göre daha çabuk öğrenilmektedir (Sarpkaya ve Şekercioğlu, 1997). Yazılı iletişim, bilgi ve deneyim birikimini geleceğe aktarmada uzaktan haberleşmede sözlü iletişime göre daha fazla güven vermektedir. Mutlu, (1998) sözsüz iletişimi kişiler arasında konuşma olmadan gerçekleşen bilgi alışverişi şeklinde tanımlamaktadır. Sözel olmayan iletişim olarak da adlandırılan sözsüz iletişim insanlık tarihinde oldukça köklü bir geçmişe sahiptir.

İletişim eğitim öğretim sürecinde önemli bir yer kaplamaktadır. Öğrencilerin toplumsal yaşamda kendilerine yetecek bilgi beceri ve davranış kalıplarını öğrenmeleri iletişim yolu ile mümkündür. Davranışların şekillenmesi ve değişmesinde iletişimin ne kadar etkili olduğunu öğretmen öğrenci arasındaki iletişimin ne kadar yoğun olduğunu gözlemlediğimizde, özellikle ilkökul öğrencilerinin öğretmenlerini rol model almalarında bunu görebiliriz.

Her meslek kendi içerisinde faaliyetlerini gerçekleştirirken iletişim becerisinden yararlanır. Özellikle beşerî ilişkilerin fazla olduğu meslek çalışanlarının başarısında, alan bilgisi ve becerilerinin yanında, iletişim becerilerine de ihtiyaçları vardır. Etkin dinleme ve etkin tepki verme konuşmayı sürdürülebilirlik, hislerini belli etme, durum hakkında özetleme yapabilmek gibi iletişim becerileri kişiler arası iletişimde olumlu etki göstermektedir (Ersanlı ve Balcı, 1998). Öğretmenlerin öğrenci ile olan ilişkilerinde olduğu gibi öğrenci velileri ile olan ilişkilerinde de kişiler arası iletişim becerilerinin iyi olması kaliteli görüşmeler yapmasını sağlayacaktır.

Okul, öğrenciler, öğretmenler, yöneticiler ve diğer çalışanlarla birlikte eğitim ve öğretim faaliyetlerinin gerçekleşmesine aracılık eden mekân olarak bilinmektedir. Okulu, hayatın şekillendiği davranışların pekiştirildiği bilginin kalıcı hale gelmesini sağlayan kendi iklimi içerisinde iletişimi bulunan kurum olarak da tanımlayabiliriz. Hayatın aktığı bu kurum içerisinde iletişim kavramının ayrı bir yeri vardır. Bireyler arası kısa süreli iletişim yaşam içerisinde uzun süreli hale gelmesini sağlayan okullarımız geleceğimizi şekillendirmesi bakımında önem derecesi çok yüksektir. Bu yönüyle okullar sosyal bir örgüt işlevi görmektedir. Bu tür bir işleve sahip olması ile içinde bulunduğu toplumla bir bağ kurmaktadır. Toplum yaşamının varlığı iletişimin örgütsel işlevi ile nitelik kazanmaktadır. Okullar iletişimin en çok kullanıldığı alanlardan birini oluşturmaktadır (Tourish ve Hargie,1998).

Okullar öğrencilerin fiziksel ya da psikolojik tehdit ve tehlikeye karşı kendilerini güvende hissedeceği, birlikte çalışma, bilgi öğrenme ve kültürel davranışları öğrenme fırsatını bulabileceği, bireysel farklılıklarından dolayı dışlanılmayan herkesin hoşgörülü davrandığı bir iletişim ağına sahip, çevre olmak zorundadır. Öğrencilerin hayatlarında çok önemli bir yer kaplayan hayatlarının en önemli çağlarının geçirdikleri okullar öğrenciler için sağlam bir iletişim ağına sahip olmalıdır. Güçlü bir bağ kurulabilmesinde bireyler arasında oluşturulacak iletişim ağı ile mümkündür. İletişimin devam etmesi gelişmesi için okul yöneticilerine, velilere, öğretmenlere, öğrencilere ve çalışanlara çeşitli görevler düşmektedir. Başarılmak istenilen, samimiyete dayalı ve yapıcı bir iletişim ortamının kurulabilmesidir (İşginöz ve Bülbül, 2012).

Öğrencinin okul başarısına etki eden, okul içinde ve dışında birçok etken söz konusudur. Okul dışında ailesi öğrencinin akademik başarısı üzerinde belirleyici olmaktadır. Aileler öğrencinin çok yönlü yetişmesini sağlayarak başarılarına ve başarısızlıklarına büyük etki etmektedir. Velinin çocuğu ile kuracağı iletişimin niteliği ve okulla gerçekleştirdiği iş birliği, öğrencinin bilişsel, duyuşsal ve kültürel gelişimlerine katkı sağlamaktadır. Çocuğunu iyi tanımayan bir velinin çocuğunun

olumlu veya olumsuz davranışlarını bilmeyen, çocuğunun ilgi ve yeteneklerinde habersiz, iletişimi az olan velinin okul aile ilişkilerini geliştirmesinde ve öğrencinin hayata hazırlanmasını sağlama konusunda destek olması mümkün değildir. Sağlıklı bir, veli öğretmen iş birliği iletişim ve bilgi akışı olan ailenin eğitim konusunda duyarlılıkları artmaktadır. Ve öğrenci aile ilişkisinde okulun değeri artmaktadır (Aslanargun, 2007).

Birbirleri ile kurdukları iletişimin sağlıklı olmasını önemseyerek davranışlarını ona göre ayarlayacaklardır. Veli, okul ve öğretmenden beklentisine karşılık bulamazsa aralarında anlaşmazlık, huzursuzluk meydana gelecek öğretmen veli iletişimi olumsuz etkilenecektir (Çelik, 2005).

Öğretmenleri kaygılandıran görevlerden bir tanesi de zor veliler ile yapılan yüz yüze iletişimidir. Veliler, öğretmenin çocuklarına ya da kendilerine söyledikleri bir söz için rahatsızlık duyabilirler. Bu durumda veli ile uygun ve etkili iletişim kurmak öğretmen için zor olan bir görevdir. Veliler düşünce farklılıkları yaşadıkları zamanlarda öğretmenler ile karşı karşıya gelebilirler. Zor veli ile iletişim kurmak için strateji geliştirmek önemlidir (Koç, 2020).

Zor veli, öğretmeni fiziksel ve psikolojik olarak olumsuz etkileyen kişi olarak tanımlanabilir. Zor insanlardan günlük hayatta kaçınılabılırken görev gereği yapılacak işlerden bu imkân bulunmamaktadır. Zor velilerin özellikleri şu şekilde belirtilebilir (Appelbaum, 2009);

- Çok fazla şikâyetçidirler,
- Kendileri ile çelişen düşünceleri duymak istemezler,
- Kendi yöntemlerinin en iyi yöntem olduğuna inanırlar,
- Tartışmacı ve inatçıdırlar,
- Her şeyi biliyormuş gibi davranırlar,
- Öğretmenlerin acele karar vermesine sebep olabilirler,
- Öğretmeni hayal kırıklığına uğratırlar,
- İstediklerini yaptırmak için duygu sömürsü yapabilirler
- Dedikodu yaparlar,
- Öğretmenlerin yaptığını yeterli bulmazlar,
- Çabuk öfkelenirler,
- Yalan söyleyerek öğretmeni küçük düşürebilirler.

Bir öğretmenin karşılaşabileceği zor görevlerden arasında zor veli ile iletişim kurmakta vardır. Öğretmen, veli ve öğrenci arasında bir köprü olmasıyla birlikte

tarafların isteklerinin birbirine uymaması durumunda öğretmen zorlanmaktadır. Öğrencinin, velinin onayını almak istemesi, velinin öğrencinin iyi şartlarda eğitim görmesini istemesi, doğal bir durumdur. Okul içindeki yaşananları veliye aktaran öğrencinin kurmuş olduğu iletişimdeki abartmalar ya da gerçek dışı bilgiler velinin gerçeği bilmeden hem öfkelenmesine sebep olabilmektedir. Öğretmene karşı bir kızgınlığı zihninde biriktiren veli iletişim kurulduğunda bunu sözleri ve davranışları ile ortaya koyarak öğretmeni rahatsız edecektir. Bu durumda öğretmen sakinliğini koruyarak olayı anlamaya ve velinin öfkesinin yatıştırmaya çalışmalıdır (Koç, 2020).

Veliler, çocuklarının en iyi şekilde nitelikli yetiştirilebilmesi için, okul ile iş birliği yapmak durumundadırlar. Ailede çocuklar veli tarafından yakinen tanıma imkânına sahip olunması öğrencinin ilgi ihtiyaç ve kişilik özelliklerini neler olduğunun bilinmesi eğitim öğretim sürecinde okulla yapılacak iş birliğinde büyük katkı sağlayacaktır. Velin bu bilgileri öğretmen ile paylaşması ile birlikte okul içinde öğrenciye nasıl davranılması gerektiğinin ipuçlarının bilinmesi derslere karşı öğrencinin motive edilmesini kolaylaştıracaktır. Çıkabilecek sorunların çözümünde bu bilgilerden yararlanılabilmektedir. Okulda yaşananlardan velinin bilgi sahip olması ile evdeki yaşamda öğrenciye nasıl davranılmasında veli, ne yapması gerektiğini bilir. Bu şekilde öğrenci için okul ve veli iş birliği içerisinde davranmış olması öğrenciye katkı sağlaması bakımında çok önemlidir. İlköğretim kademelerinde okul-aile iş birliğinin sağlanabilmesinde kullanılan yasal dayanaklar vardır. Kanun ve yönetmelikte okulun ve velinin sorumlulukları genel hatları ile belirtilmiştir. Okul aile iş birliğinde tarafların üzerlerine düşen görevleri önemseyerek ve bilinçli bir şekilde yerine getirmesi gerekmektedir. Okulun ve velinin karşılıklı beklenti ve önerilerini dile getirerek iş birliği yapmaları gerekmektedir (Gökçe,2000). Okul aile iş birliğinde velinin katkısı önemli ve değerlidir. Etkin bir velinin yapması gerekenleri sıralayacak olursak şu şekilde ifade edebiliriz.

- Okul ile iş birliği içerisinde olur.
- Öğrencinin öğrendiklerini davranışa döndürmesinde yardımcı olur.
- Okula maddi ve manevi olarak destek olur.
- Okuldaki eğitimlere katılarak öğrenciyi eğitim açısından destekler.
- Okulla ev arasındaki tutarlılığı sağlamaya çalışır.
- Öğrencinin akademik ve kişisel gelişimine katkı sağlayarak okuldaki karar alma süreçlerine katılır.
- Okulla bilgi ve güç paylaşarak öğretim sürecinin bir parçası olur.

- Okul ile arasında düzenli bir iletişim kurar.
- Okulun yardımıyla velilik becerilerini geliştirerek okul ile karşılıklı beklentilerinin farkında olur.
- Okulda güvenli bir çevre oluşturulması için okulla her zaman iş birliği yapar.

Veli, kendisine düşen görevleri ve sorumlulukları yerine getirerek okul aile iş birliğinin öğrencinin başarısındaki katkısında önemli görev üstlenmiş, etkin bir veli olur (Uğurlu ve Demir, 2016).

Veli toplantıları, okulun işlevlerini en etkili bir şekilde yerine yetiren bir eğitim etkinliği olurken sistemin bileşenleri olan okul, öğrenci, veli açısından en iyi şekilde değerlendirmesi gerekmektedir. Veli toplantılarının öğrenci, öğretmen, veli, okul ve eğitim sisteminin daha büyük parçasını oluşturan toplum içinde büyük ve önemli bir etkisinin olduğunu unutmamak gerekir (Nazlı, 2020).

Hangi ortamda olursa olsun veli ile kurulacak iletişimde dikkat edilmesi gereken noktalar konusunda Yılmaz (2011), dikkat edilmesi gereken ilkeleri şu şekilde sıralamıştır:

- Ne yapacak ölçüsünde çıtkırıldım olun ne de aklınıza geleni söyleyin. Tepkileriniz ağır başlı, ölçülü ve doğal olsun.
- Size sorulmuş olmasını istediğiniz soruyu değil, sorulmuş olana cevap verin.
- Cevaplarınız kısa ve tutarlı olsun. Uzun ve gereksiz açıklama yapmayın, daha fazla ayrıntı istenip istenmediğini sorun.
- Mizahtan korkmayın, ama fıkra anlatmaktan kaçının.
- Size soru sorulurken sorgulanma durumuna düşmekten kaçının.
- Öğrenciniz hakkında, velisinden öğrenmek istediğiniz bilgiyi karşınızdaki kişiyi tedirgin etmeden, en etkili ve zarif biçimde sormaya özen gösterin.
- Görüşmeyi, daha sonra ne olacağına ilişkin açık ve net bir cümle ile bitirin.

Öğretmen ile velilerin kurdukları iletişimde en çok tercih ettikleri yöntem bireysel görüşmelerdir. Bu yönetimin tercih edilmesinde velinin kendisine daha çok zaman ayrılması ve çocuğu hakkında daha fazla bilgi almak aynı zamanda çocuğu ile daha fazla ilgilenmesi isteği bulunmaktadır. Velinin toplantılar dışında kendisini bireysel görüşmede daha iyi ifade edeceği düşüncesi de bulunmaktadır. Toplantının resmiyetinden daha samimi bir iletişimin olacağı bir görüşmede, çocuğuna ait duygu ve düşünceleri öğretmenlere veliler daha rahat aktaracaklardır. Veli toplantılarında pasif kalabilen veli bireysel görüşmelerde daha aktif olabilmektedir. Düzenli bireysel

görüşmenin yapılması öğretmen ve veli açısından iş birliğinin artması ve öğrencinin başarısı için önemlidir (Yıldırım ve Dönmez, 2008).

Bireysel görüşme tarihleri öğretmen tarafından belirlenerek görüşme için planlanma yapılmakla birlikte velilerin isteği üzerine de görüşme düzenlenebilir. Veliler, öğretmen ile görüşmek için genelde kendilerine uygun zamanı istemektedir. Bu görüşme talepleri genelde çocuklarında var olduğunu düşündükleri sorunu dile getirmek için istenmektedir. Velinin okul hakkında anlamlandıramadığı durumlar içinde görüşme talepleri olmaktadır. Velinin okula habersiz gelmesi neticesinde, öğretmen hazırlıksız bir görüşme yapma durumunda kalabilmektedir. Öğretmenin detaylı ve net bilgiler aktarabilmesi ve görüşmenin sağlıklı geçmesi için görüşmenin tarihinin, saatinin, amacının ve konusunun ne olduğunun önceden belirlenerek görüşmenin gerçekleşmesi, bireysel görüşmeleri daha yararlı hale getirecektir (Coşkun, 2010).

Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin eğitimlerinde almış oldukları meslek derslerinin çeşitliliği ve sosyal hayatla iç içe konuların derslerde işlenmesi Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin iletişim yönünün gelişmiş olduğu varsayımını ortaya çıkarmaktadır. Bu varsayımdan yola çıkılarak öğrenci, öğretmen ve veli üçgeninde Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin, veli ile kurmuş oldukları iletişimde nasıl bir tutum izledikleri merakıyla araştırmanın konusu ve amacı ortaya çıkmıştır.

İletişim konusunda, her hafta düzenli olarak derslerde öğrenci ile birlikte olan öğretmenin öğrenciyi tanınması, eğitim öğretim faaliyetlerinde ortaya çıkan olumlu ve olumsuz taraflardan daha çok hangilerinin veliye aktarıldığı, veli ile iletişim kurmada Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin nerelere dikkat ettiğinin belirlenmesi, gerekliliği araştırma ihtiyacını ortaya çıkarmıştır. Sosyal Bilgiler alanında eğitim alan aday öğretmenlerin veli ile yapacağı görüşmelerde mesleki becerilerinin artmasını ve veli ile iletişim kuran eğitim görevlilerinin mesleki gelişimlerine katkı sağlayacağı bir çalışma olduğu düşünülmektedir.

Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin veli ile kurmuş oldukları iletişimde, hangi bilgileri aktardıkları ve nasıl bir davranış sergiledikleri araştırma sorularının ana kaynağını oluşturmaktadır.

2. Yöntem

Model

Bu çalışmada ortaokulda görev yapan Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin veli ile kurmuş oldukları iletişim becerilerinin ne düzeyde olduğu belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırma nicel araştırma olarak tasarlanmış ve değişkenlere ilişkin betimsel bir

çalışma gerçekleştirilmiştir. Anket ve ölçek kullanıldığı için istatistik yöntemler kullanılarak sayısal verilerin değerlendirilmesi için matematiksel formüllerden yararlanılmıştır.

Evren ve Örneklem

Ülkemizde görev yapan Sosyal Bilgiler öğretmenleri araştırmamızın evrenini oluşturmaktadır. Tüm öğretmenlere ulaşamayacağı için İstanbul ilinde görev yapan öğretmenler arasından, 322 Sosyal Bilgiler öğretmeni araştırmamızın örneklemini olarak alınmıştır.

Veri Toplama Araçları

Verilerin toplanma aracı olarak kullanılan ölçek, Yar Yıldırım ve İşeri (2020) tarafından geliştirilmiştir. Öğretmenin, veli ile kurmuş olduğu iletişime dair 46 maddeden oluşan ölçek kullanılmıştır.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Verilerin toplanmasına İstanbul İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nün İl Valiliğinden almış olduğu onay sonucu, 22.03. 2022 tarihinde vermiş olduğu izinle başlanılmıştır. Alınan izin sonrası İstanbul genelinde ulaşılabilen resmi ortaokullar dolaşarak ulaşılan Sosyal Bilgiler öğretmenlerine basılı evrak şeklinde, gönüllülük esasına göre uygulanan anket formları ile veriler toplanmıştır. Analizinin yapılmasında matematiksel formüller kullanılmıştır.

3. Bulgular

Bu bölümde, araştırma probleminin çözümü için, araştırmaya katılan Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin ölçek yoluyla toplanan verilerin analizi sonucunda elde edilen bulgular yer almaktadır. Elde edilen bulgulara dayalı olarak açıklama ve yorumlar yapılmıştır.

Tablo 1. Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Demografik Bilgileri

	Gruplar	Frekans(n)	Yüzde (%)
Cinsiyet	Erkek	102	31,68
	Kadın	220	68,32
	Toplam	322	100,00
Mezuniyeti	Lisans	266	82,61
	Yüksek Lisans	54	16,77
	Doktora	2	0,62
	Toplam	322	100,00

	Gruplar	Frekans(n)	Yüzde (%)
Meslekteki Kıdem Yılı	1-5 yıl	78	24,22
	6-10 yıl	94	29,19
	11-15 yıl	54	16,77
	16-20 yıl	28	8,70
	21 yıl ve üzeri	68	21,12
	Toplam	322	100,00
Mezun Olduğu Program	Sosyal Bilgiler	272	84,47
	Tarih	14	4,35
	Coğrafya	2	0,62
	Sınıf Eğitimi	28	8,70
	Diğer	6	1,86
	Toplam	322	100,00
İletişimle İlgili Kurs, Ders, Seminer Alma Durumu	Evet	180	55,90
	Hayır	142	44,10
	Toplam	322	100,00

Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin cinsiyet dağılımı olarak 102'si (%31,68) erkekler, 220'si (68,32) kadınlar oluşturmaktadır. Mezuniyet durumlarına göre 272'si (%82,61) Lisans, 54'ü (%16,77) Yüksek Lisans, 2'si (%0,62) Doktora mezunu olarak dağılım göstermektedir. Meslekteki kıdem yılı olarak 78'i (%24,22) 1-5 yıl arası, 94'ü (%29,19) 6-10 yıl arası, 54'ü (%16,77) 11-15 yıl arası, 28'i (%8,70) 16-20 yıl arası, 68'i (%21,12) 21 yıl ve üzeri olarak dağılım göstermektedir. Mezun olduğu program kapsamında ise 272'si (84,47) Sosyal Bilgiler, 14'ü (%4,35) Tarih, 2'si (%0,62) Coğrafya, 28'i (%21,12) Sınıf Eğitimi, olarak dağılım göstermektedir. İletişim alanında kurs, ders, seminer alma durumu sorusuna, 180'i (%55,90) Evet, 142'i (%44,10) ise Hayır olarak yanıt verdikleri tespit edilmiştir.

Tablo 2. Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Veliye Aktarmış Olduğu Öğrencinin Fizyolojik, Psikolojik, Sosyal ve Ahlaki Gelişim Durumları Hakkındaki Görüşleri

	Fizyolojik Gelişim		Psikolojik Gelişim		Sosyal Gelişim		Ahlaki Gelişim	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Hiçbir Zaman	12	3,73	4	1,24	8	2,48	6	1,86
Nadiren	72	22,36	40	12,42	36	11,18	14	4,35
Bazen	110	34,16	90	27,95	100	31,06	76	23,60
Çoğunlukla	104	32,30	142	44,10	130	40,37	152	47,20
Her Zaman	24	7,45	46	14,29	48	14,91	74	22,98
Toplam	322	100,00	322	100,00	322	100,00	322	100,00

Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin veli ile kurmuş oldukları iletişimde öğrenciye ait birçok bilgi veliye aktarılmaktadır. Araştırma kapsamında öğrenci hakkında fiziksel, psikolojik, sosyal ve ahlak gelişimi hakkında yöneltilen sorulara verilen yanıtlar incelendiğinde öğretmenlerin fizyolojik, psikolojik, sosyal ve ahlaki gelişim hakkında vermiş olduğu yanıtları sayısal olarak sıraladığımızda ilk sırada ahlaki gelişim gelmektedir. Ahlaki gelişim için 6'sı(%1,18) Hiçbir Zaman, 14'ü(23,60) Nadiren, 76'sı(23,60) Bazen, 152'si (%47,20) Çoğunlukla, 74'ü (%22,98) ise Her Zaman yanıtı vermişlerdir. İkinci sırada olarak çoğunlukla ve her zaman yanıtlarının toplam üstünlüğünden dolayı psikolojik gelişim gelmektedir. Psikolojik gelişim için 4'ü(%1,24) Hiçbir Zaman, 40'ı (12,42) Nadiren, 90'ı(%27,95) Bazen, 142'si(%44,10) Çoğunlukla, 46'sı(14,29) ise Her Zaman yanıtını verdikleri görülmektedir. Üçüncü sırada sosyal gelişim hakkında verdikleri bilgiler gelmektedir. Sosyal gelişim için 8'i (%2,48) Hiçbir Zaman, 36'sı(%11,18) Nadiren, 100'ü(%31,06) Bazen, 130'u (40,37) Çoğunlukla, 48'i (14,91) Her Zaman, yanıtını vermiştir. Dördüncü sırada ise fizyolojik gelişim gelmektedir. Fizyolojik gelişim için 12'si(%3,73) Hiçbir Zaman, 72'si(%22,36) Nadiren, 110'ü(%34,16) Bazen, 104'ü (%32,30) Çoğunlukla, 24'ü (7,45) Her Zaman yanıtı vermiştir. Dört gelişim çeşidine bakıldığında Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin gelişim konusunda veliye en çok öğrencinin ahlaki gelişimi hakkında bilgi verdikleri tespit edilmiştir.

Tablo 3. Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Veliye Aktarmış Olduğu Öğrencinin Başarı Durumları Hakkındaki Görüşleri

	Başarılı olduğu Dersler Hakkında		Başarısız olduğu Dersler Hakkında	
	f	%	f	%
Hiçbir Zaman	8	2,48	12	3,73
Nadiren	24	7,45	28	8,70
Bazen	90	27,95	76	23,60
Çoğunlukla	126	39,13	132	40,99
Her Zaman	74	22,98	74	22,98
Toplam	322	100,00	322	100,00

Araştırmada Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin veliye aktarmış olduğu bilgiler arasında öğrencinin başarılı ve başarısız olduğu dersler hakkında yöneltilen sorulara, öğretmenlerin birbirine yakın yanıtlar verdikleri tespit edilmiştir. Başarılı dersler hakkında 8'i(%2,48) Hiçbir Zaman, 24'ü (%7,45) Nadiren, 90'ı (27,95) Bazen, 126'sı (39,13) Çoğunlukla, 74'ü(%22,98) Her Zaman yanıtını vermiştir. Başarısız olunan dersler hakkında 12'si(%3,73) Hiçbir zaman, 28'i(%8,70) Nadiren, 76'sı (%23,60)

Bazen, 132'si(%40,99) Çoğunlukla, 74'ü(%22,78) Her Zaman yanıtını vermiştir. Bakıldığında yanıtların birbirine yakın değerlerde olduğu görülmektedir. Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin ders çeşidinin az olması sebebinin de göz önüne alarak baktığımızda, veliye iletilen ders başarı ve başarısızlık durumlarının birbirine çok yakın olduğu ifade edebiliriz.

Tablo 4. Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Velilerle İletişimde, Öğrencinin Arkadaşlık İlişkilerinin Aktarımına İlişkin Bulgular

	Okuldaki Arkadaşlık İlişkileri Hakkında		Okul Dışı Arkadaşları (sosyal medya, sokak ve okul çevresi) Hakkında	
	f	%	f	%
Hiçbir Zaman	8	2,48	26	8,07
Nadiren	34	10,56	86	26,71
Bazen	120	37,27	108	33,54
Çoğunlukla	120	37,27	74	22,98
Her Zaman	40	12,42	28	8,70
Toplam	322	100,00	322	100,00

Sosyal Bilgiler öğretmenlerin velilere aktarmış olduğu öğrenci hakkındaki bilgilerin bir kısmını arkadaşlık ilişkileri oluşturmaktadır. Okul içi arkadaşlık ilişkileri ve okul dışı arkadaşlık ilişkileri hakkında veliye iletilen bilgilerden okul içi arkadaşlık ilişkileri hakkında veliyi bilgilendirme sorusuna Sosyal Bilgiler öğretmenlerini 8'i (%2,48) Hiçbir zaman, 34'ü(%10,56) Nadiren, 120'si(%37,27) Bazen, 120'si(%37,27) Çoğunlukla, 40'ı(%12,42) Her Zaman diye yanıt vermişlerdir. Okul dışı arkadaşlık konusunda ise 26'sı(%8,07) Hiçbir Zaman, 86'sı(%26,71) Nadiren, 108'i(%33,54) Bazen, 74'ü(%22,98) Çoğunlukla, 28'i(%8,70) Her Zaman şeklinde yanıtlamışlardır. Okul içindeki arkadaşlık ilişkilerini yakından gözlemleyebilmeleri yanıtlar arasında büyük farkların oluşmasına neden olduğu düşüncesini ortaya çıkarmaktadır. Okul dışı arkadaşlık bilgisi hakkında Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin daha az bilgi verdiklerine araştırma içerisinde ulaşılmıştır.

Tablo 5. Sosyal Bilgiler Öğretmenlerin Veli ile İletişimindeki Davranışlarına Ait Bulgular

	Pozitif bir dil kullanamaya özen gösteriyorum		Yargılayıcı bir dil kullanmamaya özen gösteriyorum		İletişimde sözcükleri seçerek kullanıyorum	
	f	%	f	%	f	%
Hiçbir Zaman	0	0,00	4	1,24	0	0,00
Nadiren	6	1,86	8	2,48	4	1,24

	Pozitif bir dil kullanamaya özen gösteriyorum		Yargılayıcı bir dil kullanmamaya özen gösteriyorum		İletişimde sözcükleri seçerek kullanıyorum	
	f	%	f	%	f	%
Bazen	20	6,21	18	5,59	20	6,21
Çoğunlukla	120	37,27	130	40,37	114	35,40
Her Zaman	176	54,66	162	50,31	184	57,14
Toplam	322	100,00	322	100,00	322	100,00

Veli ile kurulan iletişimde Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin kullanmış oldukları dile dair yöneltilen sorulara verdikleri yanıtlarda öğretmenlerin iletişim konusunda hassasiyet gösterdikleri tespit edilmiştir. Veli iletişimde pozitif bir dil kullanmaya özen göstermeye hiçbir zaman dikkat etmeyen Sosyal Bilgiler öğretmenine rastlanmamıştır. 6'sı (%1,86) Nadiren, 20'si(%6,21) Bazen, 120'si(%37,27) Çoğunlukla, 176'si(%54,66) Her Zaman yanıtını vermiştir. Yargılayıcı dil kullanmamaya özen göstermede ise 4'ü(%1,24) Hiçbir Zaman, 8'i(%2,48) Nadiren, 18'i(%5,59) Bazen, 130'u (%40,37) Çoğunlukla, 162'ü(%50,31) Her Zaman yanıtını vermiştir. İletişimde sözcükleri seçerek kullanma sorusuna "Hiçbir Zaman" yanıtını veren öğretmenimize rastlanmamıştır. 4'ü(%1,24) Nadiren, 20'si(%6,21) Bazen, 114'ü (%35,40) Çoğunlukla, 184'ü(%57,14) Her Zaman yanıtı vermiştir. Sosyal Bilgiler Öğretmenlerimiz veli ile iletişim kurar iken pozitif bir dil kullandıkları, yargılayıcı bir dilden kaçındıkları ve sözcüklerini seçerek kullandıkları sonucuna araştırmamızın verilerinden ulaşılmaktadır. Pozitif bir dil kullanma, yargılayıcı dil kullanmama ve sözcükleri seçerek kullanma konusundan Sosyal bilgiler öğretmenlerimizin %50 den fazlasının dikkat ediyor olduğunu söyleyebiliriz. Seçeneklerdeki "çoğunlukla" yanıtını da eklediğimizde bu oran %91,92 oranına yükselmektedir.

Tablo 6. Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Yüz yüze İletişim Harici Veli ile İletişim Araçları

	Velilerle Sosyal Medya Üzerinden İletişim Kurma		Velilerle Telefon ve Telefon uygulamaları (Sms, Whatsapp) üzerinden İletişim Kurma	
	f	%	f	%
Hiçbir Zaman	58	18,01	8	2,48
Nadiren	72	22,36	42	13,04
Bazen	56	17,39	50	15,53
Çoğunlukla	88	27,33	120	37,27
Her Zaman	48	14,91	102	31,68
Toplam	322	100,00	322	100,00

Veliler ile kurulan iletişimde sosyal medya kullanımına ilişkin anket sorusuna Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin 58'i(%18,01) Hiçbir Zaman, 72'si(%22,36) Nadiren,

56'sı(%17,39) Bazen, 88'i(%27,33) Çoğunlukla, 48'i(%14,91) Her Zaman şeklinde yanıt vermişlerdir. Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin sosyal medya üzerinden iletişim kurma konusunda verilen yanıtlardan istekli olmadıkları sonucuna ulaşabiliriz. Hiçbir Zaman ve Nadiren yanıtlarının toplamı %40,37'sini oluşturmasında olumsuz bir bakış açısını görmekteyiz. Velilerle telefon ve telefon uygulamaları üzerinden iletişim kurmaya ilişkin 8'i(%2,48) Hiçbir Zaman, 42'i(%13,04) Nadiren, 50'si (%15,53) Bazen, 120'si(%37,27) Çoğunlukla, 102'si(%31,68) Her Zaman olarak yanıt vermişlerdir. Velilerle iletişim kurmada Sosyal Bilgiler öğretmenleri sosyal medyayı daha az tercih ederlerken, telefon ve telefon uygulamaları sosyal medya uygulamalarından daha çok kullandıklarına ulaşılmıştır.

Tablo 7. Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Veliye Rehberlik Yapma Durumları Hakkındaki Görüşleri

	Ev ortamında Öğrencinin Bilişim teknolojilerini nasıl kullanması gerektiği konusunda veliye rehberlik yaparım		Ev ortamında öğrenci ile nasıl iletişim kurulması gerektiği konusunda veliye rehberlik yaparım		Evde çalışma ortamının nasıl olması gerektiği konusunda veliye rehberlik yaparım	
	f	%	f	%	f	%
Hiçbir Zaman	12	3,73	14	4,35	12	3,73
Nadiren	48	14,91	50	15,53	46	14,29
Bazen	86	26,71	98	30,43	96	29,81
Çoğunlukla	102	31,68	116	36,02	136	42,24
Her Zaman	74	22,98	44	13,66	32	9,94
Toplam	322	100,00	322	100,00	322	100,00

Sosyal Bilgiler öğretmenleri velilere rehberlik yapma konusunda öğrencinin bilişim teknolojilerini nasıl kullanması gerektiğine dair 12'si(%3,73) Hiçbir Zaman, 48'i(%14,91) Nadiren, 86'sı(%31,68) Bazen, 102'si Çoğunlukla, 74'ü(%22,98) Her Zaman olarak yanıt vermişlerdir. Çoğunlukla ve her zaman yanıtı toplam katılımı %54,66 oranında olması öğretmenleri bilişim teknolojileri hakkında bilgilendirmesinin yarıya yakın olduğunu ifade etmektedir. Ev ortamında öğrenci ile iletişimin nasıl olması konusunda 14'ü(%4,35) Hiçbir Zaman, 50'si(%15,53) Nadiren, 98'i(%30,43) Bazen, 116'sı(%36,02) Çoğunlukla, 44'ü(%13,66) Her Zaman yanıtı vermiştir. Çoğunlukla ve her zaman yanıtlarının toplamını %49,69 olması Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin yarısının bu konuda bilgi verdiğini göstermektedir. Evde çalışma ortamı şekli konusunda veliye rehberlik bulunma sorusuna 12'si(%3,73)

Hiçbir Zaman, 46'sı(%14,29) Nadiren, 96'sı (%29,81) Bazen, 136'sı (%42,24) Çoğunlukla, 32'si(%9,94) Her Zaman yanıtı vermişlerdir. Çoğunlukla ve her zaman yanıtlarının toplamının oransal olarak %52,19 olması Sosyal Bilgiler öğretmenlerin ev ortamında bilişim teknolojisi kullanma, iletişimin nasıl olması gerektiği ve çalışma ortamı hakkında veliye rehberlik yapmada konusunda ortalama bir tutum sergilediklerini sonucuna ulaştığımızdır.

4. Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Araştırmada Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin veli iletişim becerilerinin düzeyi tespit edilmiştir. Araştırmaya İstanbul'da görev yapan Sosyal Bilgiler öğretmenleri katılmıştır. İl genelinde ölçeği tamamlayan 322 öğretmen değerlendirmeye alınmıştır. Araştırma ile Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin iletişim konusunda başarılı olduklarını söyleyebiliriz.

Araştırmanın amacının Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin veli iletişim becerilerini tespit etmenin yanında veli iletişim becerisinden yararlanarak öğrencinin eğitim öğretime katkı sağlamakta amaçlamıştır. Binbir ve Ertürk'ün(2020) veli öğretmen iletişim ve iş birliğinin çocuğun sosyal gelişimiyle olan ilişkisi üzerinden yapılan araştırmada öğretmen ve veli arasında iletişim ve iş birliğinin çocukların sosyal becerileri arasındaki ilişkilerin anlamlı olduğu fark edilmiştir. Öğretmen ve veli arasında iletişim arttıkça sosyal becerilerinde arttığı belirlenmiştir. Bu kapsamda baktığımızda araştırma sonucumuz veli iletişim becerisinin yüksek olduğu Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin, öğrencilerinin başarı düzeylerine etki edecek derecede öğretmen veli iletişim becerisine sahip olduklarını söyleyebiliriz.

Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin veliye bilgi aktarmadaki başarısında iletişim becerisinin önemli olduğunu görmekteyiz. Araştırmamıza benzer bir araştırmayı Aydemir'in(2021) yapmış olduğu görüyoruz. Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin uzaktan eğitim sırasında velilerle kurmuş oldukları iletişim deneyimlerini incelemiştir. Bu incelemeden sürecin etkili yürütülmesinde veli iletişiminin, önemli olduğu görüşü ortaya çıkmıştır. Veli iletişim becerisi yüksek bir öğretmenin öğrenciyi motive etme ve takip etme konusunda veli ile iş birliği yapması öğrenci için önemli bir destek olduğunu söyleyebiliriz.

Çalışkan ve Ayık'ın(2015) okul aile birliği ve velilerle iletişim konusundaki araştırmalarında velilerin eğitim öğretim sürecine katkıda bulunmaları nitelikli bir eğitim öğretimin sağlanmasıyla doğrudan bir ilişki olduğu saptanmıştır. Bu ilişkinin ortaya çıkmasında öğretmenin veli iletişim becerisinin yüksek olması gerekliliği vardır. Bu açıdan yapmış olduğum çalışmanın sonuçlarına göre Sosyal Bilgiler

öğretmenlerinin veli iletişim becerilerinin yüksek olması veli ile iletişim sayesinde başarılı bir eğitimin ortaya çıkmasında önemli katkı sağladığını, yapılan bu çalışmanın sonuçlarından görmekteyiz. Veli ile iletişimin artırması disiplin sorunlarının azalmasını, başarının artmasını sağladığı belirtilen sonuçlar arasındadır. Öğretmen veli iletişimin nitelikli olması, eğitimin tüm aşamalarına olumlu katkı sağladığı söyleyebiliriz.

Çayak ve Ergi'nin (2015) öğretmen veli iletişiminin öğrencide istenmeyen davranışlara etkisi konusunda yapmış oldukları araştırma verilerinden, ulaşılan sonuca göre; veli öğretmen arasındaki iletişimin, öğrencide görülme istenmeyen davranış ile aralarında olumlu yönde bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Okul ve öğretmen ile artan iletişim öğrencinin istenmeyen davranışları konusunda veliyi duyarlı hale getirdiğini söyleyebiliriz. Araştırmamda iletişim becerisi yüksek olan Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin öğrencide istenmeyen davranışları ortadan kaldırmada veli ile iş birliğini daha kolay gerçekleştireceğini öngörebiliriz.

Veliler ile yapılan görüşmelerde öğretmenleri mesleklerin uygun şekilde davranış sergiledikleri görülmektedir. Velinin eğitim öğretim faaliyetlerinden haberdar olmasında öğretmen önemli bir konuma sahiptir. Veli ile iletişimde öğretmenin veliye rehberlik yapmasının, dolaylı olarak öğrencinin evdeki yaşamına da etki etmesi demektir. Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin ders içerisindeki olumlu, olumsuz davranışları veli ile paylaşmasında çekince göstermemesi gerekmektedir.

Araştırmamızda sadece öğretmen gözünden veli ile yapılan iletişime bakılmıştır. Veli tarafından öğretmenle kurulan iletişim içinde bir değerlendirme yapılarak bulguların karşılaştırılmasında aynı ve farklı düşüncelerin ortaya çıkarılması, öğretmen ve veli için farkındalık düzeyini artıracaktır.

İletişim konusunda yapılan birçok araştırmada iletişim becerileri konusunda insanları empati kurmalarının gerekliliğini ve bu şekilde iletişim hatalarına düşülmeyeceğini göstermektedir. İnsanların sabırlı bir şekilde karşı tarafı dinliyor ve anlıyor olması gerekmektedir. Bu şekilde insanlar arasında anlaşılma sorunu ortadan kalkacaktır.

Yapılan araştırma ile Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin veli ile iletişimlerinde kullandıkları iletişim diline dikkat etmelerinin oranının yüksek olduğu saptanmıştır. İletişim konusunda, kendilerinden beklenen davranışların yapıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Ankete katılanlar arasında uç noktalarda cevap veren öğretmenlere rastlanması ve oransal olarak düşük bir orana sahip olmaları araştırmada olumsuz olarak yorumlanacak bir sonucun olmadığını göstermektedir. Veli ile kurulan

iletişimde Sosyal Bilgiler öğretmenleri, öğrencilerin gelişim türlerinden en fazla önem verdikleri gelişimi, ahlaki gelişim oluşturmaktadır. Öğretmenlerin genel olarak öğrencinin vatandaşlık bilinci ile yetişmesinde ahlaki gelişimi daha çok önemsedikleri yorumunu yapabiliriz. Ahlaki gelişimden sonra verilere göre önem sırasının psikolojik gelişim olması sağlıklı düşünen bireylerin yetişmesinde Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin önemle üzerinde durdukları bir gelişim çeşidi olduğunu bize söylemektedir. Diğer gelişim türlerinin değerlendirilmesine bulgular kısmında yer verilmiştir.

Öğrencinin başarılı ve başarısız dersleri konusunda, velinin bilgilendirilmesinde ortalama bir sonuca ulaşılmıştır. Genel beklenti velilere başarısız derslerin söylenmemesi üzerine olsa da Sosyal Bilgiler öğretmenleri seçmeli ve alan dersleri olarak birçok derse girmeleri öğrenciyi daha yakında tanıma imkânı sunarak gelişmesine katkı sağlama amacı ile veliye başarısız derslerinin de söylendiğini düşündürmektedir.

Veli ile iletişimde Sosyal Bilgiler öğretmenleri birçok konuda veliye bilgi aktarımı yapmaktadır. Bu konulardan bir tanesini de öğrencinin okul içi ve okul dışı arkadaşlıklarına ilişkin bilgiler oluşturmaktadır. Araştırmamızın sonuçları arasında okul içi arkadaşlıklar konusunda veliye aktarılan bilginin okul dışı arkadaşlıklardan daha fazla olduğu sonucudur. Sosyal Bilgiler öğretmenleri sosyal bağlarının güçlenmesinde, arkadaşlık ilişkilerini ders içerisinde işlemesi ve buna dair okul içerisinde gözlem yapma imkânının fazla olması ile veliye bilgi aktarımı artmaktadır. Okul dışı arkadaşlıklar konusunda, yaşanan şehrin koşulları da göz önüne alınarak gözlem imkânının daha az olması nedeniyle veliye aktarılan bilginin daha az olduğu kanısına varılmaktadır.

Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin veli ile iletişim kurdukları iletişim aracı olarak sosyal medya uygulamalarını çok tercih etmedikleri sonucuna ulaşılmıştır. Telefon görüşmesi ve telefon uygulamalarını, sosyal medya uygulamalarından daha fazla kullandıkları araştırma sonuçları arasındadır. Sosyal medyanın daha özel bir konuma sahip olması ve öğretmenlerin özel alanlarını velilerden uzak tutmak istemeleri doğal görülebilmektedir. Günümüzde birçok olumsuz olayın sosyal medya üzerinden gerçekleşmesi öğretmenleri bu konuda hassas davranmalarını gerektirmektedir. Telefon uygulamalarında kanıtlanabilirlik ve resmiyetin daha fazla olması sosyal medyaya göre telefon iletişimini daha güvenli kılmaktadır.

Veli iletişimin ana sebebi öğrenciler olduğu için Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin okul dışında öğrencilerinin evdeki durumlarına dair bilgi aldıkları ve rehberlikte bulunabildikleri kişiler velilerdir. Ev ortamında velinin öğrenci ile iletişim

konusunda neler yapması gerektiği, öğrencinin çalışma ortamının nasıl olması gerektiğine dair veliye rehberlik yapılması aynı zamanda öğrencinin bilişim teknolojilerini kullanmasında bilgi verilmesinde Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin veliye rehberlik ettiği sonucuna ulaşılmıştır. Bu konuda çok farklı bir sonuca rastlanılmamış, öğretmenlerin ortalama bir görüşü olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Öneriler

- 1- Sosyal Bilgiler öğretmenleri veliler ile iletişimde, kurs, ders ve seminer alma sayılarının artırılması, mesleki gelişimlerini olumlu yönde etkileyeceği için bu alanda hizmet içi eğitimlerin düzenlenmesi önerilmektedir.
- 2- Veli iletişimde Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin veli görüşmelerini yüz yüze yapma sayılarının artırılması ve zamanlamanın iyi yapılması veli, öğrenci ve öğretmen için daha olumlu bir ilişkinin ortaya çıkmasını sağlaması bakımından önemlidir.
- 3- Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin alanlarında akademik kariyere yönlendirilmeleri iletişim becerilerinin ve mesleki gelişimlerinin artmasını sağlayacaktır.
- 4-Veli iletişimde zor veli ile yapılacak görüşmelerde öğretmenin hazırlıklı ve donanımlı olması için öğrencisini iyi tanıyor olması gerekmektedir. Zor veli günümüzde artış göstermektedir. Öğretmenlerin bu konuda mesleki problem yaşamamaları için okul yönetimleri, veli toplantıları öncesinde veli öğretmen iletişimine dair daha fazla bilgilendirme yapmalıdır.
- 5- Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin, veli iletişimi hakkında yapılan çalışmalara dair okumalar yapmaları önerilmektedir.

Kaynakça

- Akbaşı, S. ve Kavak, Y. (2008). Ortaöğretim okullarındaki okul aile birliklerinin görevlerini gerçekleştirme düzeyleri. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (19),1-21. <https://dergipark.org.tr/en/pub/susbed/issue/61795/924157>
- Appelbaum, M. (2009). *How to handle hard-to-handleparents*. Corwin.
- Aslanargun, E. (2007). Okul-aile işbirliği ve öğrenci başarısı üzerine bir tarama çalışma. *Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9 (18), 119-135. <https://dergipark.org.tr/en/pub/manassosyal/issue/49947/640068>
- Aydemir, A. (2021). Uzaktan eğitim sürecinde öğretmen ile öğrenci-veli iletişimi: Sosyal bilgiler öğretmenlerinin deneyimleri. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 10 (2), 813-827. <https://doi.org/10.33206/mjss.824033>

- Aziz, A. ve Dicle, Ü. (2017). *Örgütsel iletişim*. Hiperlink eğitim.
- Binbir, G. S. ve Ertürk, H. (2020). Aile-öğretmen iletişimi ve iş birliği ile çocukların sosyal becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Eğitim ve İnsani Bilimler Dergisi: Teori ve Uygulama*, 11 (21), 134-153. <https://dergipark.org.tr/en/pub/eibd/issue/53462/692717>
- Coşkun, S. (2010). *İlköğretim okulu sınıf öğretmenlerinin velilerle iletişim kurma yolları (Kocaeli ili Örneği)* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Çalışkan, N. ve Ayık, A. (2015). Okul aile birliği ve velilerle iletişim. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1 (2), 69-82. <https://dergipark.org.tr/en/pub/aeusbed/issue/1446/17439>
- Çayak, S. ve Ergi, D. Y. (2016). Öğretmen-veli işbirliği ile ilkokul öğrencilerinin sınıf içindeki istenmeyen davranışları arasındaki ilişki. *Eğitim ve İnsani Bilimler Dergisi: Teori ve Uygulama*, (11), 59-77. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/eibd/issue/22656/241980>
- Çelik, N. (2005). *Okul-aile ilişkilerinde yaşanan sorunlar* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Dönmez, M. C. Y. ve Dönmez, B. (2008). Okul-aile işbirliğine ilişkin bir araştırma (İstiklal İlköğretim Okulu Örneği). *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(23), 98-115. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/esosder/issue/6137/82337>
- Ersanlı, K. ve Balcı, S. (1998). İletişim becerileri envanterinin geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Turkish Psychological Counseling and Guidance Journal*, 2 (10), 7-12. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/tpdrd/issue/21430/229794>
- Gökçe, E. (2000). İlköğretimde okul aile işbirliğinin geliştirilmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(7), 204-209.
- Işık, M. (2018). *İletişim bilimine giriş*. Eğitim Yayınevi.
- İşginöz, R. ve Bülbül, T. (2012). Okulda diyalog: Okul yönetiminin rolü. *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 2(1), 125-146. <https://cutt.ly/KME3gfl>
- Koç, M. H. (2020). Zor velilerle baş etme stratejilerine ilişkin sınıf öğretmenlerinin görüşleri. *Trakya Eğitim Dergisi*, 10(2), 394-411. <https://doi.org/10.24315/tred.606480>
- Mutlu, E. (1998). *İletişim Sözlüğü*. Ark Yayınları.
- Nazlı, K. (2020). *Veli, öğretmen ve okul yöneticilerinin veli toplantılarına ilişkin yaşantılarının analizi: Bir olgubilim çalışması* [Yayımlanmamış doktora tezi]. İnönü Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Sarpkaya, P. ve Şekercioğlu, S. (1997). *Sözlü ve yazılı anlatım*. Şafak Basım.

Şahin, S. ve Aral, N. (2012). Aile içi iletişim. *Ankara Sağlık Bilimleri Dergisi*, 1(3), 55-66.
https://doi.org/10.1501/Asbd_0000000029

Tourish, D., & Hargie, O. (1998). Auditing staff-management communication in schools: A framework for evaluating performance. *International Journal of Educational Management*, 12, 176-182. <https://cutt.ly/CME8eg1>

Uğurlu, C. T. ve Demir, A. (2016). Etkili Okullar İçin Kim Ne Yapmalı?. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12 (1). 53-75. <https://doi.org/10.17860/efd.16514>

Vural, İ., Tuna, Y., Birsen, Ö., Erzurum, F., Küçük, M. ve Çolak, F. Ü. (2012). *İletişim*. Pegem Akademi.

Yar Yıldırım V. ve İşeri E (2020). Öğretmen-veli iletişim ölçeğinin geliştirilmesi. *Akdeniz Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 14(31), 462-480.
<https://doi.org/10.29329/mjer.2020.234.22>

Yılmaz, H. (2022). *Öğretmen veli diyalogunda altın kurallar*.
<http://okulveliisbirligi.blogspot.com.tr/2011/05/ogretmen-velidiyalogunda-altin-kurallar.html>